

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ КРИЗИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ УКРАЇНИ

*Дана Романівна Андрухович
Державний податковий університет,
Ірпінь, Україна
здобувачка PhD кафедри економіки,
підприємництва та бізнес-адміністрування*

В умовах кризи та воєнного стану особливого значення набуває такий інструмент державного регулювання як державна допомога.

Міжнародні зобов'язання у сфері державної допомоги впливають із міжнародних договорів, стороною яких є Україна, а саме: Угода про заснування Світової організації торгівлі [1]; Угода про вільну торгівлю, укладена Україною з країнами Європейської асоціації вільної торгівлі [2]; Договір про заснування Енергетичного Співтовариства [3]; Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [4]. Відповідно законодавство України щодо надання державної допомоги має формуватися на основі цих осново утворюючих законодавчих актів та відповідно до законодавства ЄС [5].

Отже, за стандартами ЄС підхід до визначення поняття «державна допомога суб'єктам господарювання» полягає не стільки у формулюванні чіткої дефініції зазначеного терміну, скільки у встановленні сукупності критеріїв (ознак) заходу для визнання його державною допомогою суб'єктам господарювання [6, с. 24 - 26].

У період дії воєнного стану неординарність умов, в яких опинилися вітчизняні суб'єкти економічної діяльності, визначила необхідність призупинення частини норм Закону [7] що дозволило у зазначений період усю державну допомогу вважати допустимою без потреби повідомлення АМКУ. Після закінчення воєнного стану усі отримувачі державної допомоги будуть зобов'язані надати усі необхідну інформацію та документи щодо отриманої державної допомоги.

Держава реалізує такі програми: «Доступні кредити 5-7-9», грантова підтримка, гранти для бізнесу від іноземних держав та міжнародних інституцій.

Контроль у сфері господарювання є важливим засобом державного регулювання, який здійснюється відповідними уповноваженими органами на засадах норм чинного законодавства. Метою проведення моніторингу державної допомоги є здійснення контролю за дотриманням вимог Закону та рішень АМКУ, а також підготовка та подання звітності про державну допомогу, забезпечення прозорості надання суб'єктам господарювання державної допомоги, інформування всіх заінтересованих осіб про державну допомогу, забезпечення ефективності функціонування системи державної допомоги в Україні, захисту та розвитку конкуренції [7]. В руслі євроінтеграції України збереження процедури надання державної допомоги суб'єктам господарювання має бути під контролем, тому що надається за рахунок державного бюджету.

Починаючи з набуття Україною незалежності до переходу на європейські стандарти в 2017 р. питання надання та контролю державної допомоги у різних формах було нерегульованим, а в період пандемії COVID - 19 та під час воєнного стану вимога повідомляти по державну допомогу була скасована. Тому точно оцінити реальні цифри щодо кількості і обсягу наданої державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні наразі практично нереально.

Велике значення державна допомога має для стимулювання інноваційного розвитку нашої країни. Важливою сферою є сфера цифровізації, тому що експорт ІТ галузі постійно зростає. В руслі сучасних тенденцій розвитку післявоєнне відновлення України має відбуватися на новій технологічній базі - формуванні інноваційних екосистем (таких як Центри 4.0, ДІН).

Отже, в умовах воєнного стану державна допомога зберігає своє велике значення як інструмент суб'єктів підтримки господарювання.

Цитування

1. Угода про заснування Світової організації торгівлі : Угода Світ. орг. торгівлі від 15.04.1994 : станом на 27 листоп. 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342#Text (дата звернення: 29.10.2024).
2. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ : Угода Україна від 24.06.2010 : станом на 7 груд. 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_456#Text(дата звернення: 29.10.2024).

3. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства : Договір Європ. співтовариства від 25.10.2005.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text(дата звернення: 29.10.2024).